

Hij is geen bioloog, maar boerenzoon. Hij woont op Wieringen maar is geboren in de Wieringermeer. Hij begon als drijver, maar werd beschermer in de breedste zin. Hij is een rustig en geduldig onderhandelaar, tot hij kwaad wordt. Guus van Duin sprak met vechter Wim Tijssen (42).

Ik kom uit de omgeving van Kreileroord. Als boerenzoon heb ik altijd wel wat met de natuur gehad. Vaak met de hond aan het struinen, en al heel vroeg begon ik met weidevogelbescherming. Een beetje een vrijbuiters.

Dus eieren rapen?

Nee, ik heb de kunst wel geleerd van een Fries die bij ons op het land kwam om te rapen, dat was daarna snel over. Hij kon aan het afvliegen van een Kievit zien hoeveel eieren hij had. Verdomme, dat wilde ik ook. Ze kregen me een keer zo gek om met een doos Kievitseieren naar de markt in Schagen te gaan, dan kan je een aardig zakcentje verdienen. Ik heb ze nog aangeboden aan een wagen die kippeneieren verkocht, het lukte niet.

Je haalde ooit als jongste in Noord-Holland je jachtdiploma.

Ik ging tussen mijn elfde en twintigste altijd als drijver mee met een ploegje boerenjagers. Ik inventariseerde in voorjaar en zomer hoeveel Patrijzen en Fazanten er in het jachtgebied zaten en was een beetje het geweten van het clubje: "Jongens, niet te veel schieten, want volgend jaar willen we ook nog wat". Ik had net wat meer kijk op vogels dan zij. 'Wim, wat vliegt daar?'. Dat was dan een Goudplevier, terwijl zij dachten dat het een duif was. Ik jaagde zelf niet, had ook geen geweer.

En opeens had je er, net als Sir Peter - "I sold my guns" - Scott, geen zin meer in Precies. Een van de jagers schoot een keer een Watersnip. Hij zei dat hij hem ging opeten. Toen ik die man de week erna vroeg of de snip lekker had gesmaakt, zei hij dat hij het de moeite van het slachten niet waard had gevonden en hem in de singel had gegooit, voor de hond.

Topppers

Wordt Nederland niet een beetje een dierentuin: ganzengedoogebieden, 150 gulden voor een grutnest?

Dat klinkt misschien wel zo. Maar als de huidige ontwikkeling doorzet gaan aardappelboeren steeds vaker naar Rusland, boeren met vee en bollen naar Polen, of met hun lelies naar Estland. De grond is daar veel goedkoper. Dus moeten wij hier in Nederland ons best blijven doen, omdat het gevolg van deze ontwikkeling zal zijn, dat we in Europa nog veel meer gaan verkloten. Een Tureluur die eerst in Nederland broedde en vervolgens naar het oosten verkast, zal misschien wel denken: verdomme daar komt die boer alweer!

Je draagt de beschermingsboodschap ook waarlijk uit.

Ja, dat doe ik graag. Je moet wel een ontzettend groot hart hebben, want je krijgt ook met teleurstellingen te maken. Maar als je in allerlei overlegstructuren raakt, haal je toch je successen wel binnen. En dan vlucht ik niet voor problemen. Ik vind dat je moet infiltreren. Ik ben tien jaar geleden in de landinrichtingscommissie van Wieringen gekomen. Maar toen was

Je wierp je op de bescherming

Ik ben boekhouder en systeembeheerder geweest, getrouwd, kinderen, half jaartje overspannen thuis, toen ik in de bibliotheek De Meerkoet tegenkwam, het orgaan van de vogelwerkgroep Wierhaven. Ik ben lid geworden en ging meteen mee naar Vlieland, met toenmalig voorzitter Petrus C. Meijer. Daar kwam ik er achter dat ik eigenlijk geen donder van vogels wist, dus was het helemaal opnieuw beginnen. Ik ben de persberichten voor Wierhaven gaan doen en raakte steeds meer betrokken bij de natuur in de kop van Noord-Holland.

Ik ben ook nog voorzitter van de vogelwerkgroep geweest. Uiteindelijk kon ik gaan werken voor de Agrarische Natuurvereniging Waterland, als weidevogelconsulent en -coördinator. Er lopen daar ruim 400 vrijwilligers rond en 270 boeren die weidevogels beschermen.

Mond- en klauwzeer, dus niemand de wei in.

Er zijn normaal gesproken jaarlijks 10.000 nesten, waarvan 10 à 20 procent daadwerkelijk wordt beschermd. De Kieviten beginnen nog wel een keer opnieuw als het misgaat, maar de Tureluurs en Grutto's doen dat bijna nooit als ze eenmaal een keer verrot gemaaid zijn. Het surplus waaraan je normaal bescherming biedt, zal misschien dit jaar niet opgroeien. In het ergste geval inventariseren we vanaf de weg en geven dan globaal op plattegrondjes de posities van wat nesten door. Een echt noodscenario. Ook Sovon vindt dat weidevogelbescherming een onderdeel van de bedrijfsvoering is geworden. Bovendien raken op deze manier veel burgers bij natuur in het boerenland betrokken. Als we niet zouden beschermen zou de stand nog verder kelderen.

de grote slag over de verdeling van de relatienotagebiedjes eigenlijk al geslagen. Achteraf had ik er vijf jaar eerder bij willen zijn, dan had ik nog meer invloed kunnen hebben op waar de reservaten en de beheersgebieden en natuurontwikkeling hadden moeten komen. Ik ben tegen dat postzegelachtige van hier wat natuur en daar een intensieve boer. De Wieringermeer en de Noordkop, het wordt één en al bollen. Een oprukkende woestijn, vanuit de duinen naar het oosten. Al die landerijen worden omgezet, al die graslanden in de Zijpe. In de polder Koegras is geen koe meer te bekennen, en gras is er ook niet meer. De Wieringermeer dreigt dezelfde kant op te gaan. Het is doodzonde van de enige Zuiderzee-polder die we hebben.

Hoe kan je tot een goede combinatie komen?

Hier op Wieringen, het oude eiland, blijft het kleinschalig en relatief kruidenrijk groen, hoewel het niet overal als zodanig op de kaart staat. De provincie Noord-Holland wil de kleinschalige boeren hier nog wel de helpende hand reiken, ook al doordat het aan de Waddenzee grenst. Maar de Wieringermeer is voorbestemd als een intensief bollengebied. Daar zitten nu veel steltlopers, ganzen en Kleine Zwanen. Van de laatste soort zelfs 1500 exemplaren, zes procent van de wereldpopulatie. Deze winter heeft de vogelwerkgroep voor de boeren een avond over Kleine Zwanen gehouden en een prijs uitgereikt voor de 'meest zwaanvriendelijke' boer, aan de hand van het aantal aflezingen dat we er deden. Je moet boeren vooral warmhouden en -maken voor de natuur.

Kleine Zwanen, je favoriete soort. Welke is de leukste?

Sligo, rechts geel YXH, die nu al twee jaar achter elkaar een Rietgans bij zich heeft gehad vanuit Siberië. Eerst waren ze altijd met zijn drieën, maar toen Sligo een gezin had gesticht, bleef dat beest erbij. Sligo, zijn vrouw, de drie jongen, en die Rietgans. Die moet dus ook in de zomer bij ze gezeten hebben. Die gans is volledig geïntegreerd. Hij pikte zelfs in de staart van Sligo's vrouw als ze ergens anders heengingen en moeders niet snel genoeg reageerde: wakker worden! Soms vloog ie even met een groepje Rietgansen mee, dan zag je hem twijfelen, maar meestal was hij in no time weer bij de jonge zwanen terug. Ze trokken ook met elkaar naar Engeland.

Wat doe je voor Sovon?

Ik zit nu ruim twee jaar in de ledenraad, als vertegenwoordiger van het district en de samenwerkende vogelwerkgroepen Noord-Holland. We hebben nu onder meer een discussie over Sovon-Nieuws. De heel oude waarnemers kregen het nog gratis en de actieve vrijwilligers van na 1997 voor een gereduceerd tarief. Dan heb je nog een groep niet-actieve waarnemers, die het tegen de kostprijs krijgt. Dat is veel te ingewikkeld en kost meer aan administratie dan dat het geld oplevert. Laat iedereen nou gewoon 10 euro lappen. Dat blad wordt toch steeds leuker, daar mag je best geld voor over hebben. Maar men was op kantoor een beetje huiverig geworden omdat er 'wat geluiden' waren binnengekomen dat mensen hun werk voor Sovon zouden stoppen. Maar hoeveel zijn dat er. Twee, drie?

Maar ze betalen abonnementsgeld aan een particuliere organisatie. Commerciële bureaus doen nu zelfs al oproepen om waarnemingen van Purperreigers gratis op te sturen.

Zolang dat als doel heeft om natuur te beschermen heb ik er weinig problemen mee. Volgens mij zijn het toch vooral bevlogen idealisten, geen jongens die voor het grote geld gaan. Wierhaven heeft samen met Alterra en bureau Waardenburg de invloed van windmolenparken in de ganzen- en zwanengebieden en op de trek van de Zwarte Sterns onderzocht. Dan merk je hoeveel vrije tijd die jongens daar in steken. Waar ik wel tegenstander van zou zijn, is als een of ander duur flutbureau even snel een rapportje maakt, 1500 piek voor een dag rekent, en het uiteindelijk niet de kwaliteit heeft die bijvoorbeeld Sovon levert.

De windmolens spelen een belangrijke rol in deze regio.

Er staat er een op de kop van de Afsluitdijk. De Zwarte Sterns die 's zomers dagelijks tussen IJsselmeer en het Balgzand pendelen blijken er keurig omheen te vliegen. Landschappelijk gezien blijft het natuurlijk een ramp.

Tien jaar geleden sloten we een overeenkomst met Nuon - toen nog de PEN - de gemeente Wieringermeer en de provincie. We hadden een vogelvriendelijker alternatief windplan bedacht, dat zelfs meer megawatt opleverde, en sloten een deal: één windturbine-lijntje midden in het ganzen- en zwanengebied. In twee etappes bouwen, te beginnen met

2 kilometer. Voor, tijdens en na de aanleg monitoren, kijken wat het effect is - want zulk onderzoek is er nog niet voor ganzen en zwanen gedaan. Na tien jaar bleek opeens dat men van die afspraak niks meer wist, de gemeente noch Nuon, terwijl we met dezelfde vent om tafel zaten als tien jaar geleden. We zijn naar de Raad van State gestapt en de vergunning is nu al meer dan een jaar geschorst.

En dan kun jij kalm blijven?

Ja. Af en toe geef ik wel even vol gas, zodat ze toch weer even weten dat ze ons niet zo maar aan de kant kunnen schoffelen. Maar na die tijd moet je elkaar weer recht in de ogen kunnen kijken. Ik zit heel vaak in procedures namens de vogelwerkgroep. Als je een netwerk hebt van tellers, dan blijkt dat je met de gegevens van Sovon heel veel goeds kunt doen, dat is hun kracht. Ondertussen heeft de gemeente Wieringermeer bedacht nog een windmolenpark te gaan bouwen, een testpark van het Energie Onderzoekcentrum Nederland voor de toekomstige windmolens op zee. Er staat nu één windturbine-lijn, daar zitten de Kleine Zwanen 75 meter vandaan, ze vliegen er nota bene spontaan naartoe, terwijl ze overal heen kunnen. Maar de ganzen zijn veel verstoringgevoeliger, die zullen er waarschijnlijk meer last van hebben. Maar zeker weten doen we dat niet. Twee windmolenparken dus in plaats van één. We hebben al onze telgegevens aan Waardenburg en het ECN gegeven. Uit de risicoanalyse voor de plaatsing kwam relatief weinig negatiefs. Uiteindelijk hebben we er een onderzoek uitgesleept, het maximaal haalbare. Deze winter - voor plaatsing - is er met behulp van radar 's nachts gekeken hoe ganzen, zwanen en eenden het gebied gebruiken. Na de plaatsing wordt dat weer gedaan. Dan ligt er straks tenminste een gedegen rapport voor de rest van Nederland, want in alle grootschalige landbouwgebieden zullen er nog veel meer aanvragen voor windturbines komen en dus problemen voor steltlopers en ganzen en zwanen ontstaan. Dat hebben we dan gewonnen, en het ECN kan zich natuurlijk niet veroorloven dat hun testpark voor groene energie straks een gehaktmolen voor ganzen en zwanen wordt.

Echte irritaties?

Dat bijvoorbeeld zo'n vent van het Nuon er onderuit probeert te komen dat wij een afspraak hebben gemaakt. Heel amicaal doen en dan ook nog

zeggen dat hij niet had gedacht dat we het zo ernstig zouden nemen. Eigenlijk een beetje badinerend tegenover al die vogeltellertjes, van "het zal toch wel meevallen allemaal". Dan denk ik "verdomme, l..., je hebt nota bene destijds zelf die notulen opgesteld. Flikker op."

Nog nieuws uit Den Oever?

Bij 'de bak', waar in 1998 een Terekruiter zat, gaat de situatie helemaal veranderen. Er komt een parkeerhaven voor mossel- en kokkelvisers. We hebben geprotesteerd en daar komt nu compensatie voor. Het schor krijgt een beheerder en bebouding, tegen de toeristen, motorcrossers en hondenuitlaters. Een gedeelte van het slib uit de bak is verplaatst naar het noorden, zodat daar een nieuwe plek ontstaat. Er komt ook een broedeiland voor onder meer Visdieven, en een schuilhut op de oude pier.

Een schuilhut, beter dan dat geval bij het Balgzand?

Ik snap ook niet waarom Vogelbescherming hem daar ooit heeft neergezet. Hij is eigenlijk meer gemaakt voor toeristen om toch even te ervaren dat ze langs één van de mooiste vogelgebieden van Europa komen. Hij staat echt op de slechtste plek van Nederland. Bovendien begint het slik steeds verder op te rukken in die hoek, dus de vogels staan steeds verder weg. Werkelijk alles zit ver. Je ziet er geen moer, maar het licht is er altijd goed, dat wel.

Guus van Duin

In deze rubriek praat Guus van Duin, journalist bij Trouw en enthousiast vogelaar, met toppers uit het buitengebied: mensen die in de eigen regio op allerlei fronten bezig zijn met de coördinatie van tellingen, bescherming of onderzoek. Want echt, ze bestaan: de spinnen in het vogelweb.

De Vlinderstichting, SOVON Vogelonderzoek Nederland en Vogelbescherming Nederland

werken samen bij het beheer en de ondersteuning van hun computersystemen. De drie organisaties zijn op zoek naar

een systeembeheerder

voor 24 uur per week (0,6 FTE)

Deze medewerker maakt deel uit van een team van drie systeembeheerders en komt in dienst bij De Vlinderstichting.

Functie-inhoud:

- eerstverantwoordelijke voor het beheer van het computernetwerk De Vlinderstichting (30 gebruikers);
- medeverantwoordelijk voor het beheer van de computernetwerken van SOVON Vogelonderzoek (50 gebruikers) en Vogelbescherming Nederland (60 gebruikers);
- adviseert en ondersteunt gebruikers van deze netwerken;
- medeverantwoordelijk voor de implementatie van nieuwe ontwikkelingen op automatiserings- c.q. netwerkgebied.

Functie-eisen:

- in staat alle voorkomende beheers- en ondersteuningstaken zelfstandig en in samenwerking met de andere systeembeheerders uit te voeren;
- ervaring met Windows NT-netwerken, alsmede met de belangrijkste officepakketten (Microsoft, Corel) en besturingssystemen (o.a. Windows 95/98);
- kennis van hardware op het gebied van PC-netwerken en datacommunicatie;

- kennis van interne en externe data communicatie (intranet- en internet-toepassingen);
- kennis van financieel-administratieve computertoepassingen (bijvoorbeeld Exact, Accountview) en Geografische Informatiesystemen (GIS) strekt tot aanbeveling;
- een automatiseringsopleiding en voldoende praktijkervaring op HBO-niveau;
- zowel in teamverband als zelfstandig kunnen functioneren.
- servicegerichte instelling; duidelijk beeld van de eigen verantwoordelijkheden;
- in staat en bereid werkzaamheden op verschillende locaties te verrichten (Beek, Wageningen en Zeist), waarbij de nadruk ligt op Wageningen.

Wij bieden:

- een afwisselende baan bij drie moderne natuurbeschermingsorganisaties;
- een aanstelling voor 24 uur, voorlopig voor een jaar, met uitzicht op verlenging;
- functieschaal 8 (maximaal f 5.548,-) per maand bij een full-time aanstelling.

Nadere informatie over de aanstelling kan worden verkregen bij de heer J.G. van der Made, directeur van De Vlinderstichting, tel. 0317 467346. Uw schriftelijke sollicitatie met curriculum vitae kunt u voor 21 mei 2001 richten aan de sollicitatiecommissie systeembeheer, p/a De Vlinderstichting, Postbus 506, 6700 AM Wageningen.

Amsterdamse Vogelhistorie

Begin januari verscheen een speciale eeuwiguitgave van De Gierzwaluw: Amsterdamse Vogelhistorie, samengesteld door Ruud Vlek. Hierin wordt de balans opgemaakt van de vogelstand in en om Amsterdam. Chronologisch is gereconstrueerd wanneer welke vogelsoorten deel gingen uitmaken van de avifauna van Groot-Amsterdam, en of het blijvertjes waren of niet. Naast het eigen historisch archief van de Vogelwerkgroep Amsterdam werden de meest uiteenlopende bronnen geraadpleegd,

van archeologische vondsten via gemeentelijke archieven tot museumcollecties toe. Het overzicht in A4-formaat (92 pagina's) is verlichtigd met tal van illustraties, waaronder details van schilderijen en onthullende foto's van bekende vogelaars in jeugdiger tijden.

Exemplaren zijn te bestellen door overmaking van f 25,- (inclusief verzendkosten) op girorekening 5395861 t.n.v. Ellen de Bruin (secretaris) onder vermelding van "eeuwspeciaal".